

[Udenrigsministeren.]

Senere:

„Dybt grebet af mine deporterede Landsmænds tunge Skæbne vil jeg ikke undlade endnu en Gang, saa indtrængende jeg formaar, at bede Dem om at kaste hele Deres Indflydelse i Vægtskaalen, dels for nu endelig at bringe yderligere Deportationer til Standsning og dels for at virkeliggøre de af Dem selv tiltraadte Forslag om Tilbageførelse af de allerede deporterede Danske.“

Nu maa man naturligvis ikke sammenligne disse Udtalelser i officielle Skrivelser med det Sprog, man kunde føre i Undergrundspresen herhjemme eller ude i Verden, for Udenrigsministeriets var et Sprog ført af Personer, som — det hævder jeg stadig — var sat til at udføre dette Arbejde af det, som jeg kalder den lovlige Regering og Rigsdag her i Landet. — Jeg haaber, jeg maa have Tilladelse til endnu et Par Citater, da det jo drejer sig om en saa højst alvorlig Sag. I Skrivelse af 11. December 1944 til Dr. Best hedder det:

„Vore Bekymringer for de i Buchenwaldlejren internerede danske Polititjenestemænds Skæbne vokser Dag for Dag. I Dag har vi modtaget den virkelig rystende Meddelelse, at Antallet af de i Lejren ved Døden afgaaede Polititjenestemænd er steget til 33. Den Røde Kors-Transport, der lige har hentet 200 af de internerede i Buchenwald, har samtidig hjemført 33 Urner.“

„Af det foranstaaende kan der kun drages *een* Slutning, nemlig den, at de danske Polititjenestemænd, der endnu opholder sig i Buchenwaldlejren, maa føres tilbage til Danmark, og at dette maa ske, inden der er indtraadt yderligere Tragedier i Form af Massedødsfald paa Grund af Epidemier eller ved Luftangreb el. lign.“

Og saaledes kunde jeg tage Brev paa Brev. Lad mig tage en Skrivelse af 23. Februar 1945:

„Den afskyeligste Form for denne Modterror er de saakaldte Clearingmord eller Hævmord, der er blevet udøvet siden den 29. August 1943, og hvis Ofre er at finde i de forskelligste Kredse af det danske Samfund. Disse Mord har bl. a. rømt Politikere, Journalister og Pressefolk, Præster og Kirkefunktionærer, Forretningsfolk, Sagførere, Læger, Embedsmænd, Officerer og Lærere.“

„Det Tilfælde, der forekom i Odense i de sidste Dage, hvor paa een Gang fire

unge Læger, en svensk Konsul og Sekretæren for Luftværnsforeningen blev skudt, har forøget Ophidselsen over Modterrorer grænseløst. Ligeledes har Mordet paa Havnedirektør Laub gjort det frygteligste Indtryk.“

„Dersom man tror ved Modterror at opnaa præventive Virkninger, turde vel Udviklingen gennem de sidste 1½ Aar have vist, at dette er en Fejlslutning. Og dersom man ved Modterrorer tilsigter at udøve Gengældelse, behøver det ikke nærmere at paavises, at en saadan Form for Gengældelse ikke er tilladelig.“

Jeg ved egentlig ikke, om disse Aktstykker — om hvilke det ikke maa glemmes, at de er højofficelle Dokumenter, med hele den Form, det nu kræver fra en Embedsmand, som man forlangte skulde blive paa sin Post — ikke er et stærkt Udtryk for, hvilken Kamp der er blevet ført fra Udenrigsministeriets Side under Direktørens Ledelse.

Jeg har efter Overtagelsen af mit Embede forsøgt, saa godt det var mig muligt, at danne mig et Billede, ogsaa af de enkelte højere Embedsmænds Stilling. Jeg kan her oplyse, at jeg ogsaa har søgt Underretning hos Personer, jeg havde Tillid til, om deres Bedømmelse af det Arbejde, den ene og den anden Embedsmand har gjort, hos Ministre fra den Tid, som var kommet disse Embedsmænd paa nærmeste Hold i deres Arbejde, og jeg har overalt, tror jeg, næsten undtagelsesvis mødt en Forstaaelse af den utrolig vanskelige Gerning, de paagældende og navnlig den paagældende havde. Og for Direktør Svenningsens Vedkommende resulterede det i, at jeg meddelte Direktøren, at han selv maatte vælge, om han ønskede at fortsætte som Direktør, eller han vilde overtage Stillingen som Minister i Stockholm, fordi jeg derigennem ønskede at give Udtryk for min Bedømmelse af hans Arbejde.

Jeg ønsker derefter at sige et Par Ord om Udenrigsministeriets nye Direktør Hr. Hvass. Lad mig her begynde med at sige, hvad utvivlsomt ogsaa kan siges om andre Forhold, at det er virkelig meget muligt, at vi, der var ude og ikke kunde faa nøjagtige Efterretninger, har haft en noget anden Mening om det ene eller det andet Forhold eller den ene eller den anden Person, medens vi var ude. Jeg kan netop sige dette om Direktør Hvass i et bestemt Forhold, der ganske særligt bebrejdes Direktøren, nemlig hans Instruktionsrejse til forskellige Gesandtskaber efter den 29. August